

Изх. № 04-00-68/29.10.2013г.

ДО

**Г-ЖА ЗИНАИДА ЗЛАТАНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НСТС,
ЗАМ.-МИНИСТЪР ПРЕДСЕДАТЕЛ И
МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО**

**Г-Н ПЕТЪР ЧОБАНОВ
МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ**

**Г-Н ХАСАН АДЕМОВ
МИНИСТЪР НА ТРУДА И
СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА**

ОТНОСНО: Становище на БСК по Проекта на Закон за държавния бюджет за 2014 г.

Подкрепяме Проекта на Закон за държавния бюджет за 2014 г., поради:

1. Сложната политико-икономическа ситуация в страната и ключовото значение за българската икономика на Бюджета за 2014 г. и Средносрочна бюджетна прогноза за периода 2014-2016 г.,
2. Тежкото финансово наследство за 2014 г., в т.ч. намалението на приходите от данъчни и осигурителни плащания, разходването на голяма част от държавния резерв през последните кризисни години, одържавяването на управлението и на част от средствата на НЗОК, наличието на хронични дефицити и невъзможността с един бюджет да се санира това наследство.

Считаме, че:

1. Обявените седем приоритета в Проекта на Бюджет за 2014 г. нямат своята финансова проекция и не са структурирани политиките за осъществяване на тези приоритети. Засега реални реформи наблюдаваме само в системата на МВР и са налице опити на МТСП да постави на обективна основа някои от настоящите реформи в социалната и осигурителната сфера;
2. Два са основните инструмента за излизане от кризата и осигуряване на растеж – разкриването на нови устойчиви работни места и увеличение на износа, но не виждаме финансова бюджетна политика в подкрепа на тези направления;
3. В Проекта за бюджет прозират силно предизборните политически ангажименти;
3. Политиката трябва да бъде насочена към това все повече хора да получават заплати, а не все по-малко хора да имат все по-високи заплати.

Като цяло:

1. БСК подкрепя декларираните намерения и мерки за:

– запазване на финансовата стабилност и осигуряване на предвидима бизнес среда, вкл. задържане на бюджетния дефицит по КФП до 1,8% от БВП спрямо от 2% за т.г., запазване на преразпределителната функция на бюджета под 40% от БВП (39,7% общи разходи, трансфери и вноски за ЕС);

– *засилване на програмното бюджетиране с ясни очаквани резултати* от упражняваните политики и първостепенните разпоредители с бюджети (ПРБ), по-висока прозрачност на разходите;

– *навременно изплащане на задълженията на държавата към бизнеса*, намаляване на административната тежест и подобряване на бизнес средата;

– *повишаване събираемостта на ДДС, акцизите и осигурителните вноски*;

– *въвеждане на Е-правителство*, подобряване на публичните услуги, намаляване на бюрокрацията, корупцията и ускоряване на административната реформа, вкл. реструктуриране на неефективни бюджетни звена, елиминиране на дублиращи се функции, децентрализация и аутсорсинг и редуциране на бюджетите на ПРБ;

– *ограничаване на административния произвол върху бизнеса*, привеждане на таксите съобразно функциите и разходите за администриране;

– *реализация на основната бюджетна цел и приоритети за подкрепа на растежа*, стабилна макроикономическа среда и данъчна политика, развитие на образованието и здравеопазването, насърчаване на социалното включване и намаляване на бедността, реализиране на публична инвестиционна програма и оптимизация на администрацията, за част от които не е осигурено необходимото финансиране и подкрепа от бюджета.

2. Прогнозни макроикономически параметри:

- Заложеният **растеж на БВП от 1,8%** може да бъде възприет като оптимистичен при очакван растеж за 2013 г. от 0,6% и непреодоляни трайни негативни тенденции.

За полугодieto реалният ръст на БВП е едва около 0.3%, налице е спад в индустриалното производство от март до август 2013 г. на годишна база от над 3.8% и на строителството от над от над 5.8%. Липсват устойчиви признаци за излизане от кризата в основните ни търговски партньори от ЕС, в т.ч. Германия, Италия, Гърция. Политическият климат и състояние на институциите също представляват сериозен източник за риск пред по-висок растеж на инвестициите и БВП. Едни по-реалистични очаквания за ръста на БВП варират в диапазона +0.8 – 1.2%. Намалението с около 1% на прогнозата за растежа предполага и и по-малко приходи за разпределение, които се компенсират чрез увеличаване на тавана за общия държавен дълг от 22.1% от БВП (18.3% от БВП за 2013 г.).

- Предвиденият ръст от 9.9% на ПЧИ се оценява като реалистичен, но недостатъчен за осезаемо икономическо възстановяване, като се отчита продължаващото намаление от 2008 г. и негативните тенденции през т.г. В съответствие с представеното по-рано становище, подкрепяме съхраняването на ниско равнище на прякото данъчно облагане, прилагането на общовалидни изисквания, решения на Съда на ЕС за подобряване на бизнес средата спрямо водещите страни-членки на ЕС. Приетият механизъм на функциониране на единното платежно нареждане (т.нар. „единна сметка“) следва да се усъвършенства за възстановяване правото на данъчно задълженото лице да определя по безспорен начин конкретните задължения, които покрива с внесените суми;

- Прогнозната инфлация от 1.8% е изведена при допускане за по-висок растеж. Към момента е налице сериозна дефлация за периода януари-септември 2013 г. от 2.1%, а на годишна база през септември 2013 г. тя достига 1.6%. При намаляване на прогнозния растеж може да се очаква значително по-ниска инфлация и по-ниски данъчни и неданъчни приходи;

- Планираното задържане на дефицита до 1.8% в рамките на допустимите 2% не е съпроводено с радикални мерки за реструктуриране на функциите и разходите в административната сфера.

3. Категорично не приемаме административното увеличение на МРЗ от 310 лв. на 340 лв. за 2014 г., предвидените последващи увеличения до 420 лв. през 2016 г. и ръста на минималните осигурителни доходи по основни икономически дейности и квалификационни групи професии, несъпроводени от оценка на въздействието. Това решение е в противоречие и

със заявените намерения за разкриване на нови работни места и намаляване на равнището на безработица. Значителните регионални и отраслови различия, различията в размера на предприятията, в заплащането на труда, в перспективите за възстановяване, закриването на предприятия и спад на производството увеличават риска за намаляване на заетостта. Независимо от предвижданията за намаляваща безработица от 12.9% през т.г. на 12.6% през 2014 г., е заложен значителен спад на средногодишния брой на осигурените лица – 16 хил. души.

Нарастването на общия държавен дълг от 18.3% от БВП през т.г. на 22.1% през 2014 г. се насочва почти изцяло към финансиране на социални разходи и потребление за сметка на инвестициите, експорта и разкриването на нови работни места.

Опасение буди и предвиденото значително номинално нарастване на средния осигурителен доход, респективно – на работните заплати, които значително изпреварват ръста на БВП, производителността и очаквания ръст на цените. Това, от своя страна, предполага намаляваща вътрешна конкурентоспособност на националното производство.

4. Приходната част. През последните години драстично намалява приходната част на бюджета спрямо БВП, в т.ч. от данъчни и осигурителни плащания, акцизи и мита. Данъчната администрация остава безучастна към ръста на сивата икономика и, в частност - към „посивяването“ на социалното и здравното осигуряване. Липсва аналитично следене на съществуващите ясни икономически сигнали с цел идентифициране на подобни нарушения.

5. Ниска е скоростта на реформите за оптимизиране на:

- **образователната система**, въпреки заложеното увеличение от около 100 млн.лв. в подкрепа на политиките и набеязаните мерки. Икономическото възстановяване и осъществяването на основни структурни промени изискват и адекватно подготвена работна ръка и възможност за бърза преориентация на пазара на труда;

- **здравната система.** При одържавено управление на осигурителната система се задълбочава хроничният дефицит на Здравната каса без подобрене на здравните услуги и липса на ясна времева рамка за необходимите промени. Трайно и драстично намалява дялът на финансово участие на държавата и общините в Бюджета на НЗОК - от 34% през 2008 г. на 14% през 2014 г. В бюджета на НЗОК за 2014 г. е заложен дефицит от 440 млн. лв. за болнична помощ. Без основание от години бюджетиранияте плащания за здравно осигурените от държавата лица (пенсионери, деца, безработни, учащи се) не съответстват на извършените реални разходи. За 2014 г. предвидената вноска от държавата за едно лице е около 20 лв. при средна от бизнеса 54 лв. Поради неизпълнение на задълженията на НАП, от години се задържа на изключително високо равнище броят на неосигурените лица. Не се променя подходът и не се прилага комплекс от мерки (законодателни, икономически, социални, информационни) към лицата, които не плащат здравни вноски. Липсват решителни мерки за въвеждане на е-здравеопазване, като платформа за подобряване на ефективността на здравната система, не се остойностява основният пакет от здравни дейности, гарантиран от бюджета на НЗОК. Администрацията в здравната система е надхвърлила всякакви критични размери и разходите за нейната издръжка нямат икономическо основание. На тази основа ежегодно следва да се осигурява необходимото финансиране за гарантиране на този пакет, като се предостави достъп до тази информация на осигурените лица;

- **пенсионната система.** Налице е стопиране на реформата и съхраняване на дефицита в общественото осигуряване на високи нива. Отново се предлагат привилегии за осигурените лица по чл.69 КСО (МО). Необходимо е да се прекрати декапитализацията и одържавяването на приходите от управлението на средствата на Сребърния фонд. БСК предлага отново сключване на договор между МФ и БНБ за инвестиране на средствата на международните пазари и инкасиране дохода в т.нар. Сребърен пенсионен фонд, вместо в приход на Държавния бюджет.

Не подкрепяме запазването на изплащането на първите три дни болнични за сметка на работодателя, като отчитаме сериозните деформации на трудовия пазар от това решение. Само

за 2012 г. има натрупани 12,5 млн. дни болнични, като основната част от тях се ползва за скрита сезонна заетост, най-вече от предприятия с до 10 наети лица. По този начин осигурителната система косвено субсидира запазването на жизнеността на малките и средни предприятия, което е следствие от липсата на оценка на въздействието при въвеждането на определени нормативни промени, в т.ч. увеличението на МРЗ.

- **системата на социалното подпомагане** остава дълбоко нереформирана при ръст на социалните разходи с 8.4% или с 174.7 млн.лв. до 2253.1 млн.лв. Следва да бъдат предприети структурни и функционални промени за повишаване на ефективността на социалните плащания и предоставяни услуги за подобряване на пригодността за заетост, намаляване на безработицата и равнището на бедност. Под защита трябва да бъдат поставени приоритетни цели уязвими групи, в т.ч. подрастващи в семействата с ниски доходи, възрастни и хора с увреждания. По отношение на хората в работоспособна възраст системата на социално подпомагане следва да се реструктурира като допълваща спрямо осъществяваните политики на пазара на труда, за активизиране на хората, ползващи социални помощи, за придобиване на квалификация и трудови навици, като при отказ от работа, обучение или допълващо образование да бъдат ограничавани и спирани предоставяните социални помощи.

Проектът на Закон за държавен бюджет на Република България за 2014 г. следва да бъде придружен от пакет предложения за структурни реформи, съответстващи на предвиденото дефицитно финансиране и увеличен таван на държавния дълг, които да разширят т.нар. фискално пространство и осигурят подкрепа на основните фактори за догонващ икономически растеж през следващите години.

С УВАЖЕНИЕ,

БОЖИДАР ДАНЕВ

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ПРЕДСЕДАТЕЛ